L-UNIVERSITÀ TA' MALTA
IL-FAKULTÀ TAL-ARTI
ID-DIPARTIMENT TAL-MALTI

MAL1031 IR-REGOLI TAL-KITBA MALTIJA FIL-PRATTIKA 2

Il-Ġimgħa, 6 ta' Settembru 2013 (9:15 – 11:45)

NOTA: F'dan l-eżami l-istudenti ma jistgħux jużaw kotba.

IKKOREĠI S-SILTIET KOLLHA (3) (100 MARKA)

Int u tikkoreġi, żomm f'moħħok dawn il-punti importanti:

- Dan huwa eżami tar-regoli **ortografiċi**. Mela xogħlok hu li tikkoreġi l-iżbalji tal-ortografija biss, u mhux l-għażla tal-vokabolarju, is-sintassi, l-istil, eċċ.
- Ikkoreġi billi tħożż sing taħt il-kelma l-ħażina u fuqha tikteb il-kelma t-tajba **sħiħa** bl-aħmar.

Silta 1: **ŻMINIJIET KOROH** [Adattata minn *Sireni u Serenati* ta' Lina Brockdorff]

Malli missieri u ommi raw li stajna nħallu lil ta' Camilleri bi kwiethom, malajr approfittaw ruħhom mill-offerta tal-Gvern. Sibna ruħna fl-iskola tal-Gvern, fi klassi fl-ewwel sular. Kienet klassi kbira, imma kull klassi kella tinqasam bejn tlett familji. Konna għamilna żball li għaġġilna u tlaqna mingħand ta' Camilleri.

Poġġewlna ložor twal jifirdu kull roqa', waħda minn oħra għal kull familja u saħansitra ġabulna s-soddod. Tista' timmaġina f'ċirkustanzi bħal dawn kemm qalb il-bniedem tixxennaq biex terġa tmur lura f'darha. Aktarx li l-fniek fit-toqob u fil-gallinari ikollhom fejn iduru aktar milli kellna aħna. Ħassejtni qiesni għasfur maqbud f'gabjetta. Kullħadd marsus fid-djuq. Trid tiftakar li fl-iskola ma kellna l-ebda kenn suret in-nies u waqt ħbit mill-ajru konna ninżlu fis-sular t'isfel. Imma f'dawk il-jiem il-Ġermaniżi kellhom moħħhom fuq il-Port il-Kbir, l-Isla u l-Port ta' Marsamxett u għalhekk aħna ġewwa Ħad Dingli b'xorti tajba bqajna bi kwietna.

Ma niftakarx x'konna nagħmlu għal l-ikel. Ma setax ikun li f'dak ix-xiber spazju miksi sodod ikun hemm kuċinieri jew imwejjed biex tiekol. Aktarx konna mmorru fi klassi oħra u jipprovdulna bukkun. Dan kien isir bħala miżura ta' emerġenza, kollox provisorju u kulħadd kellu jibda jaħseb biex idabbar rasu kemm jista' jkun malajr billi jsib xi gabuba x'imkien biex ideffes rasu fiha. Ma

domniex iktar minn ftit jiem, imma kienu biżżejjed biex bejn il-familji qam tilwim liema bħalu. Min għax ressaq is-sodod lejn in-naħa ta’ l-ieħor biex jirbaħ xi xiber spazju u minn għax kellu t-trabi jibku. Kien ikun hemm f’dawk il-ftit ljieli li qattajna hemm, serenati kemm trid – serenati ta’ nħir ta’ dawk in-nies kollha f’kamra waħda u kultant, għall-varjetà, tinwiħ tas-sirena u t-tfaqqiħ tal-bombi komplut bil-kori tal-biki tat-trabi. Ħaġa waħda niftakar ċar, li ’l-ommi serqulha ċ-ċrieket tat-tieġ u tal-egħrusija li kienu fuq mejda żgħira kwadra f’dik ir-rokna ta’ kamra li kellna. Xi ħadd immarkhom, approfitta ruħu waqt li konna reqdin bil-lejl, jew waqt xi attakk, għolla l-liżar u daħal u seraqhom. Ommi ħaditha bi kbira wisq mhux tant għall-valur ta’ flus li kienu jiswew daqs kemm għal raġunijiet sentimentali.

Missieri u ommi bdew iduru u jsaqsu għal xi kamra biex infiċċu neħilsu minn dik it-terz ta’ kamra li kienet tfisser inkwiet biss. Fl-aħħar marru r-Rabat għand ċertu Pawlu li kien magħruf bħala Palal u qalilhom li kamra tajba ma kellux, imma seta’ jofrilhom għorfa ġewwa għalqa Ħad-Dingli. Ommi u missieri ħatfuwha mingħajr biss ma kienu rawha, tant konna imdejjqin rifuġjati fl-iskola. Ħriġna bis-sorror nimxu wara Palal u fejn jeħodna lesti ħa mmorru.

Ma tbgħedniex mill-iskola. Iddur ma’ Triq il-Kbira, kien u għad hemm ħawt antik tal-ilma, timxi xi mitejn metru u ssib dan il-lok fuq il-lemin, numru 17, Triq il-Buskett. B’xorti ħażina, llum m’għadux kif kien f’dak iż-żmien. Għal xejn ngħaddi minn hemm ta’ spiss u nħares b’ċerta nostalġija, kważi nistenna li jinfetaħ dak il-ħajt li bnew u b’seħer nerġa’ nara l-lok kif kont nafu jien sittin sena ilu. Xorta waħda nħobb ngħaddi minn hemm; inħoss bħal xi ħaġa tiġbidni l’hemm u nintilef niftakar f’dawk il-jiem u fl-uċuh ta’ dawk in-nies li kont naf.

Imxejna wara Palal għal ftit metri u mbagħad lewa mal-lemin fejn kien hemm daħla bħal sqaq dejjaq li twaslek lejn girna fuq naħa u mandra fuq oħra u bejniethom medda taraġ ta’ xi għoxrin waħda għal fuq setaħ dejjaq. Fetaħ bieb żgħir b’muftieħ daqsiex. Dehret kamra, b’tieqa żgħira ta’ xi nofs metru kwadru li minna kien jidħol ftit tad-dawl minn dak il-ħajt doblu. It-tieqa kienet tagħti għal fuq għalqa b’siġra tal-ħarrub qrib li stajt taqbadha b’idek. Kienet kamra mdaqsa bil-ħnejjiet u li

magħha kellha wkoll kamra iżgħar, bla ebda ftuħ għal barra. Dawn iż-żewġ kmamar kien fihom xi mniezel tat-tiben u ħuxlief li Palal kien iżomm hemm għall-għalf taż-żiemel.

Kif fetaħ, ħarġet rieħa ħelwa ta' dak il-għalf. La ilma, la dawl tal-elettriku, la kċina u lanqas loki. Xejn, ħlief art u saqaf. Imma dak il-ħin qisnihom bħala palazz tas-slaten u missieri aċċetta li noqgħodu dak il-ħin stess. Il-kera ma kienitx xi ħaġa kbira. Palal wegħdna li jaħsbilna għal mejda u ftit siġġijiet, li malajr waslu u kienu kollha qodma u msewsa, imma għalina kienu sombor. Ġabilna wkoll xi sodod, imtieraħ tat-tiben, imħaded, gvieret u x'naf jien. Trid tiftakar li kien Jannar u li f'dak ir-raħal il-kesħa tagħmel ġmielha, tant li t-temperatura dejjem tkun grad inqas minn bnadi oħra. Ġabhomna dak in-nhar stess. Ma nafx minn fejn sab wkoll kuċiniera, flimkien ma' armarju tal-kċina, lavaman u komodina. Kollox fuq karettun biż-żiemel tiegħu. Rajnieħ anġlu tas-sema lil Palal! Jista' jkun li qatt tinsa' bniedem li għamel magħna tant ġid?

Ma kienx għad hemm fejn tistkenn fil-blat, imma smajna li f'xi bnadi f'Malta kienu ġa bdew iħafru postijiet tal-kenn taħt l-art li malajr bdejna nsejħulhom xeltrijiet. Infatti kif iddur mal-mgħodija fejn konna aħna u timxi żewġ passi kellu jkun hemm il-bokka ta' wieħed minn dawn ix-xeltrijiet waqt li l-bokka l-oħra kellha tkun aktar 'l hinn f'xifer il-kantuniera. Ma kienx wieħed mill-kbar dan ix-xelter, imma tgħidx kemm fraħna x'ħin rajna li x-xogħol bdewh u li kienu qiegħdin iħaffu. Kont tinżel ġo fih b'xi għaxar tarġiet u imbagħad tilwi, ftit tarġiet oħra u terġa' ddur. Jiġifieri, it-taraġ kien fih xi erbgħa indani. Dan kien meħtieġ biex b'hekk inaqqsu l-qawwa tal-*blast* tal-bombi, u fl-istess ħin iħarsu lin-nies miġbura isfel minn xi bomba li setet tidgerbeb mat-taraġ; affarijiet li ġieli ġraw. Ix-xelter kien kuritur twil taħt it-triq u wiesgħa forsi tliet metri, b'saqaf baxx.

Ma damitx ma daħlet id-drawwa li min ried, seta' jħaffer kamra għalih mal-ġenb tal-kuritur. Il-kmajra laqqamniha *cubicle*. Min kellu kmajra bħal din (ma kinitx ikbar minn xi tliet metri kwadri u li tinfed bla bibien xejn mal-bqija tax-xelter) seta' jħalli hemm xi banketti, sodod u x'naf jien bit-tama li jerġa' jsibhom meta jerġa' jeħtieġhom. Barra minn hekk dawn il-kmajriet ġol-blat kienu jħallu aktar spazju għan-nies li riedu jinqdew bix-xelter u għalhekk kienu ta' ġid għal kulħadd.

Silta 2: **PARLAMENT U DEMOKRAZIJA**

[Adattata minn ktiba tal-Onor. Dr Michael Frendo f'*Il-Forum tal-President*]

Huwa biss b'Parlament b'saħtu li d-demokrazija tagħna ssir demokrazija tassew matura. L-istituzzjoni tal-Parlament hija l-garanzija tad-demokrazija bejn elezzjoni ġenerali w oħra. Il-posizzjoni primarja tal-Parlament fid-demokrazija tagħna hija ndikata fil-Kostituzzjoni tagħna li tirregola din l-istituzzjoni eżatt wara l-artikoli li jittrattaw il-President, u qabel ma' titratta dwar l-Eżekuttiv u l-Ġudikatura. Il-Parlament huwa fil-qalba tal-ħajja demokratika tal-pajjiż u huwa ġustament msemmi bħala "l-għola istituzzjoni tal-Pajjiż".

Iżda din in-nomenklatura ta' l-"ogħla istituzjoni tal-pajjiż" m'hijiex riflessa la fl-istatus tal-Parlament, la fil-felli tal-budget li jiġi allokat lilu, la fil-Protokoll tal-Istat u lanqas fl-istrutturi li fuqhom iserraħ il-Parlament tagħna. Hija deskrizzjoni vojta mil-kontenut ħlief għal fatt li dak li jiddeċiedi l-Parlament jorbot lill-pajjiżna u jinkludi mhux biss il-poter leġislattiv imma wkoll il-poter li jibgħat lill-Eżekuttiv mill-bankijiet tal-Gvern għall-bankijiet tal-Opposiżżjoni jew inkella għal elezzjoni ġenerali ġdida. Madankollu, l-Parlament tagħna, bħal Parlamenti oħrajn u forsi anki aktar minnhom, jisforza biex ilaħħaq mar-riżorsi li għandu l-Eżekuttiv. Sadanittant, ukoll f'din l-istituzzjoni, il-maġġoranza, li minna huwa ffurmat il-Gvern, tinstab f'livell ta' kontroll sħieħ tal-proċeduri tal-Kamra b'mod li, fil-fehma tiegħi, mhemmx biż-żejjed spazju għall-minoranza u għad-deputat individwali.

Is-sistema tagħna, imfassla fuq il-mudell ta' Westminster, hija fiha nfisa sistema li ma tgħejnx biex ikun hemm distinzjoni ċara bejn il-funzjonijiet eżekuttivi u dawk leġiżlattivi. Dan il-mudell ta' Westminster ma jħaddanx il-kunċett tas-separazzjoni tal-poteri fil-ħsieb ta' Montesquieu bħalma wiehed isib ċar fuq il-kontinent Ewropej. F'dak il-mudell tas-separazzjoni tal-poteri hemm separazzjoni fid-deher, viżibbli, bejn l-istituzzjoni parlamentari u dik eżekutiva,

tant li f'ħafna pajjiżi ma tistagħx tkun Ministru tal-Gvern jekk tkun parlamentari u tista' tkun Ministru tal-Gvern minngħajr ma tkun membru tal-Parlament. F'dan il-mudell normalment min huwa parlamentari jkollu jirriżenja meta jiġi innominat biex iservi fil-Gvern għaliex dawn iż-żewġ funzjonijiet huma kkonsidrati kontradittorji u għalhekk inkompatibbli fl-istess persuna.

Mill-banda l-oħra, il-mudell li adottajna huwa mfassal fuq il-kunċett ta' bilanċ tal-poteri u joħloq xenarju fejn l-Eżekuttiv ipoġġi fil-Parlament bħala parti integrali minnu, u fejn ħadd ma jista' jservi fl-Eżekuttiv mingħajr ma jkun l-ewwel sar membru tal-Parlament jew, fejn hemm żewġt Ikmamar, membru ta' waħda jew oħra mill-Kmamar li jikkostitwixxu l-Leġiżlatura. Dan minnu nnifshu inevitabbilment joħloq konfużjoni fil-perċezzjoni tal-Parlament mill-pubbliku in ġenerali għaliex tiċċajpar f'għajnejh id-distinzjoni bejn Gvern u Parlament, konfużjoni li ma tintemx sempliċement għaliex dawk li jpoġġu fil-bankijiet ta' quddiem ta' naħa minnhom tal-Kamra jiffurmaw parti mill-Gvern u dawk li jpoġġu quddiemhom jew warajhom huma biss Deputati Parlamentari.

Dan in-nuqqas ta' identita' ċara f'għajnejn il-publiku f'tul ta' kważi seklu baqa wkoll jiġi msaħħaħ bil-fatt li l-Parlament sa llum għad ma kellu qatt id-dar tiegħu imma kien biss okkupant fid-dar ta' ħaddieħor – fil-Palazz tal-Gvernatur, għal żmien twil il-Gvernatur kolonjali, li wara sar il-Palazz tal-President tar-Repubblika.

Biex aktar ma nżommux ċara l-identita tal-Parlament fil-konfront tal-Kap tal-Istat, tal-Kap tal-Gvern u tal-Kap tal-Ġudikatura, b'kopja tat-tradizzjoni Britannika, il-Parlament mhuwiex mgħamul biss mid-deputati eletti mill-poplu u mill-President tiegħu elett minnu stess, imma mill-Kamra tad-Deputati (li nippreżumu tinkludi li Speaker) u mill-President tar-Repubblika flimkien!

Din l-adozzjoni *in toto* tat-tradizzjoni Britannika twassal ukoll biex fil-bidu ta' kull leġiżlatura l-President tar-Repubblika jkollu jaqra' indirizz imsejjaħ "tal-President li ma huwa xejn tal-President għaliex jikkonsisti minn diskors ippreparat mill-Gvern u ġeneralment ikun

jikkonsisti minn esposizzjoni tal-programm politiku tal-Gvern il-ġdid tal-ġurnata. Dan forsi jista' jagħmel sens għar-Renjant Britanniku fejn il-Ministri huma kkonsidrati il-Ministri tal-Kuruna, imma ma jagħmel l-ebda sens f'pajjiżna fejn il-Ministri mhumiex il-Ministri tal-President imma huma membri tal-Kabinett tal-Ministri u ma hemm l-ebda rabta mal-President għajr li jkun hu li jgħatihom il-ħatra.

Silta 3:	**IDEAT U PROPOSTI**	(Adattata minn *Bizzilla* ta' Trevor Żahra)

Iftaħ il-vit, imla buqar ilma, poġġieh fuq il-mejda u ogħqod għal ftit sekondi ħares lejh. U kif tkun hekk għall-kwiet għid f'qalbek: "Dan l-ilma jiswa mitqlu deheb. Dan ġie għandi bis-saħħa tat-teknoloġija moderna, tar-*reverse osmosis* ... dik is-sistema nġenjuża li tiffiltra l-ilma baħar u tirrendieh tajjeb għax-xorb! Li ma kienx għal din it-teknoloġija, kieku llum ilkoll qed immutu bil-għatx!" Imma, ħbieb tiegħi, din it-teknoloġija tqum il-belli liri. Iżda, nistaqsi jiena, hemm modi oħra kif nistgħaw niksbu l-ilma mingħajr ma nonfqu daqs tant flejjes? Jien ngħidilkom IVA. U ntenni: IVA, hemm.

Settembru u Ottubru jħobbu jirregalawna l-maltempati tipiċi tagħhom. Użajt dil-kelma għax b'qalbi kollha nemmen li dan huwa rigal minn Alla ... rigal li aħna qed natuh bis-sieq u narmuh il-baħar. Araw ftit l-aħbarijiet tat-televiżjoni l-għada li pajjiżna jintlaqat minn maltempata bħal din u tosservaw eluf fuq eluf ta' glalen ta' ilma prezjuż sejrin jintremgħu. Dak il-ħin jien nibki dmugħ li jkun iħabbata sewwa ma' dak tal-ilma tax-xita. Emmnuni, qalbi tinqasam nara dak il-ġid kollu jinħela', biex mbagħad nonfqu fortuna sabiex niġbruh lura u nsaffuh permezz tar-*reverse osmosis*. Is-soluzjoni hija sempliċi: *iġbru qabel ma jilħaq imur il-baħar.*

Fil-manifest elettorali tiegħi tal-1981 kont aċċennajt għal dawn l-ideat tiegħi. Imma ma waqaftx hawn. F'wieħed mill-kxaxen ta' l-istudju tiegħi għandi ffajljati ma nafx kemm-il ittra li bgħatt lil ma nafx kemm-il dipartiment bis-suġġerimenti prattiċi tiegħi. Imma ħadd

ma ta’ kasi. Bgħattilhom *reminders* u ċempilt diversi drabi waqt programmi tar-radju. Hadd ma jrid jagħtini widen. Imma jiena ma naqtgħax qalbi malajr. Ftit ilu tnieda l-proġett li semmewh “Be Prime Minister for a day” u peress li lili l-Prim Ministru jafni mill-qrib u naf li għandu rispett kbir lejja; u peress li naf li l-proposta tiegħi hija waħda għal kollox rivoluzzjonarja (f’sens pożitiv) u li tista’ tiffranka miljuni ta’ ewro lill-pajjiżna, jiena kont pront ktibtha u ssottomettejtha għal dik l-iskema. Iżda qpajna fejn konna; ħlief *acknowledgement* formali ma rċevejt xejn. Mhux biss, imma flok il-proposta tiegħi għażlu dik ta’ daqxejn ta’ tfajla għada tibda d-dinja – proposta dwar korsijiet għall-ġenituri biex jgħallmuhom irabbu lil uliedhom. In-nanna Vitor kellha ħdax il-tarbija u lkoll rabbiethom fil-biża’ t’Alla mingħajr il-ħtieġa tal-ebda kors. Mela għeżież ħbieb u segwaċi tiegħi, ppermettuli ngħidha lilkom u ġġudikaw intom jekk din il-proposta tiegħi kienx ħaqqha mhux biss tirbaħ, imma saħansitra tittressaq quddiem il-Parlament ta’ Brussell.

Mela, ippruvaw ifmhuni sewwa: ejjew nieħdu dawk it-triqat li l-aktar jgħaddi ilma minnhom, bħal Triq il-Wied, Birkirkara. Jien qed nissuġġerixxi li taħt it-triq kollha, mill-Mosta sal-iMsida, jitħaffer ġibjun kbir ... enormi, li jkun dejjaq daqs it-triq imma fond madwar żewġ sulari, u ġo fih ikun jista’ jinħażen l-ilma kollhu li jgħaddi minn dawk l-inħawi. B’hekk inkunu mhux biss ġbarna ħażna kbira ta’ ilma, imma nkunu wkoll solvejna l-problema l-kbira tal-għargħar. Issa ejjew nimmaġinaw li ħaġa bħal din ma nagħmluhiex biss fi Triq il-Wied, imma fit-triqat kollha ta’ pajjiżna. Immaġinaw kieku kull triq ta’ Malta kellu jkollha bħal triq oħra mħafra taħtha; triq forma ta’ ġibjun kbir u fond.

Tgħiduli “Imma kif se jirnexxielna nħaffru dawn il-ġibjuni kollha?” Hbieb tiegħi, meta missierijietna kellhom biss l-għodda taż-żnied, ħaffru l-Ipoġew ta’ Hal-Saflieni. Fi żmien il-Kavallieri tħaffru mili sħaħ ta’ mini sotterranji taħt il-Belt Valletta. Fi żmien il-Gwerra, bil-fisien u l-bqaqen, nannietna ħaffru mijjiet ta’ xeltrijiet. Għallura ma jidrilkhomx li llum, bit-teknoloġija moderna li għandna għad-dispożizzjoni tagħna, nistgħu mhux biss inħaffru

l-ġibjuni li semmejt imma anki ninfdu sal-Awstralja! Imbagħad, b'dawk it-tunnellati ta' materjal u debris li neskavaw, nagħmlu dik li jsejħulha riklamazzjoni tal-art; jiġifieri noħolqu art ġdida; inkabbru pajjiżna ... litteralment nibdlu l-forma tal-mappa ta' Malta. Minn kalkoli approssimativi li għamilt, sibt li jista' jkonna biżżejjed materjal biex nordmu wesgħa baħar kbira daqs Ħaż-Żebbuġ, is-Siġġiewi u r-Rabat.

Barraminnhekk, jien nipproponi li tkun infurzata bl-akbar rigorożita l-liġi antika li kull binja jkollha bir jew ġiebja. Qiegħed ngħid binja u mhux dar, għax jien nipproponi li anke l-garaxxijiet ikollhom ġiebja taħthom, il-flettijiet, il-bini kollu tal-gvern, il-lukandi, u l-iskejjel. Tkun xi tkun in-natura tal-bini, qabel ma biss jibda jitpoġġa l-pedament jkun miktub li jitħaffer ġibjun.

Imbagħad jiena ħsibt ukoll għall-problema tal-ħelà tal-ilma. Jisgħob bija ngħid li għadu jaħkem fostna dan il-vizzju; u ma naħsibx li hemm bżonn wisq studju biex wieħed jasal għall-konklużżjoni li l-ilma jinħela l-aktar waqt it-teħid tad-doċċi. Naf b'persuni li l-gost tagħhom iħallu l-ilma nieżel fuq rashom, bil-pressa, għall-kwarta sħiħa jew aktar. Għalhekk jiena nipproponi li tgħaddi liġi sabhiex ma' kull doċċa jitwaħħal apparat li jippermettielek tieħu l-ilma bi pressa moderatha għal mhux aktar minn ħames minuti. Wara dan il-ħin l-ilma tad-doċċa jingħalaq awtomatikament u ma jkunx jista' jerġa' jiġi attivat qabel siegħa. Min testijiet li għamilt jiena sibt li, mqar jekk tkun ilek tlett xhur ma tinħasel, ħames minuti huma aktar minn biż-żejjed biex tissapna u titlaħlaħ.

Il-proposta tiegħi ma tieqafx hawn. Jiena ħsibt ukoll fl-enerġija. Forsi mhux kulħadd sema' bl-hekk imsejjah Grand Coulee Dam fuq ix-Xmara Columbia fl-Amerika. Din hija diga li trażżan l-ilma tax-xmara biex imbagħad titilqu b'saħħa enormi, u bil-qawwa tal-ilmijiet tħaddem turbini li jiġġeneraw l-elettriku. Din tissejjaħ idro-elettriċità. Kont bqajt skantat meta qrajt li dan l-impjant beda jimbena fin-1933! Tgħiduli: "Imma aħna m'għandniex xmajjar!" Le, m'għandniex, iżda għandna r-riħ u l-baħar.

Għaldaqstant qed nipproponi li nibnu sistema ta' mtieħen tar-riħ x'imkien in-naħa tal-irdumijiet ta' Had-Dingli. Permezz tagħhom inħaddmu pompi li jkunu kapaċi jtellaw volum kbir ta' ilma mill-baħar sa fuq l-irdumijiet ta' Had-Dingli. Wara nitilqu dan il-volum ta' ilma mill-irdumijiet lura għall-baħar.

Din is-sistema fiha diversi vantaġġi; hija sistema nadifa u ħielsa minn kull tniġġiż. Kemm it-turbini tar-riħ kif ukoll il-kaskata tal-ilma la jkunu qed jużaw żejt, la gass u l-anqas faħam. Inkunu qegħdin ukoll nużaw meżżi naturali li ma jqumux flus: ir-riħ u l-ilma baħar. Barra minn hekk il-kaskata tal-ilma mill-irdumijiet ta' Had-Dingli toħloq attrazzjoni turistika li tkun tixbaħ lil dik ta' Niagara Falls u bis-saħħa tagħha niġbdu aktar turisti lejn pajjiżna.

Issa ġġudikaw intom. Ma taħsbux li sistema bħal din issolvilna l-problemi kollha tal-enerġija u pajjiżna jistgħana daqs li kieku sab iż-żejt? Li kieku tawni l-opportunita' li nqatta' ġurnata mal-Onor. Prim Ministru, kont nispjegalu dan kollu aktar fid-dettall, nurih id-disinnji li għamilt u persważ li kien jirnexxili nikkonvinċieh bis-siwi ta' din il-proposta u flimkien konna nibdew naraw kif se nattwaw dan il-proġett.

Ftit ilu xiħadd akkużani li jien dejjem nikkritika u mmaqdar. Araw kemm dan mhux minnu. Hawnhekk jien qed inkun pożittiv u kostruttiv. Qed inressaq proposti tal-akbar fejda. Iżda l-akbar trux dak li ma jridx jisma'. Hbieb tiegħi, meta xi darba tmorru żewġ passi lejn l-irdumijiet ta' Had-Dingli, ieqfu ftit ħarsu madwarkhom u ftakru f'din il-proposta sublimi tiegħi. Immaġinaw il-ħoss melodiku ta' dik il-kaskata ġganteska ... ħoss li s'issa għadna ma smajnieh qatt. Immaġinawha bil-lejl mixgħawla bid-dwal ikkuluriti u t-turisti jieħdulha r-ritratti. U fuq kollox immaġinawkom tiftħu l-kont tad-dawl u tal-ilma u ssibuh zero. Imma jiena biss "... leħen jgħajjat fid-deżert!"